

Ба 15822

8
~~Ба 15822~~

Barska, Ul.

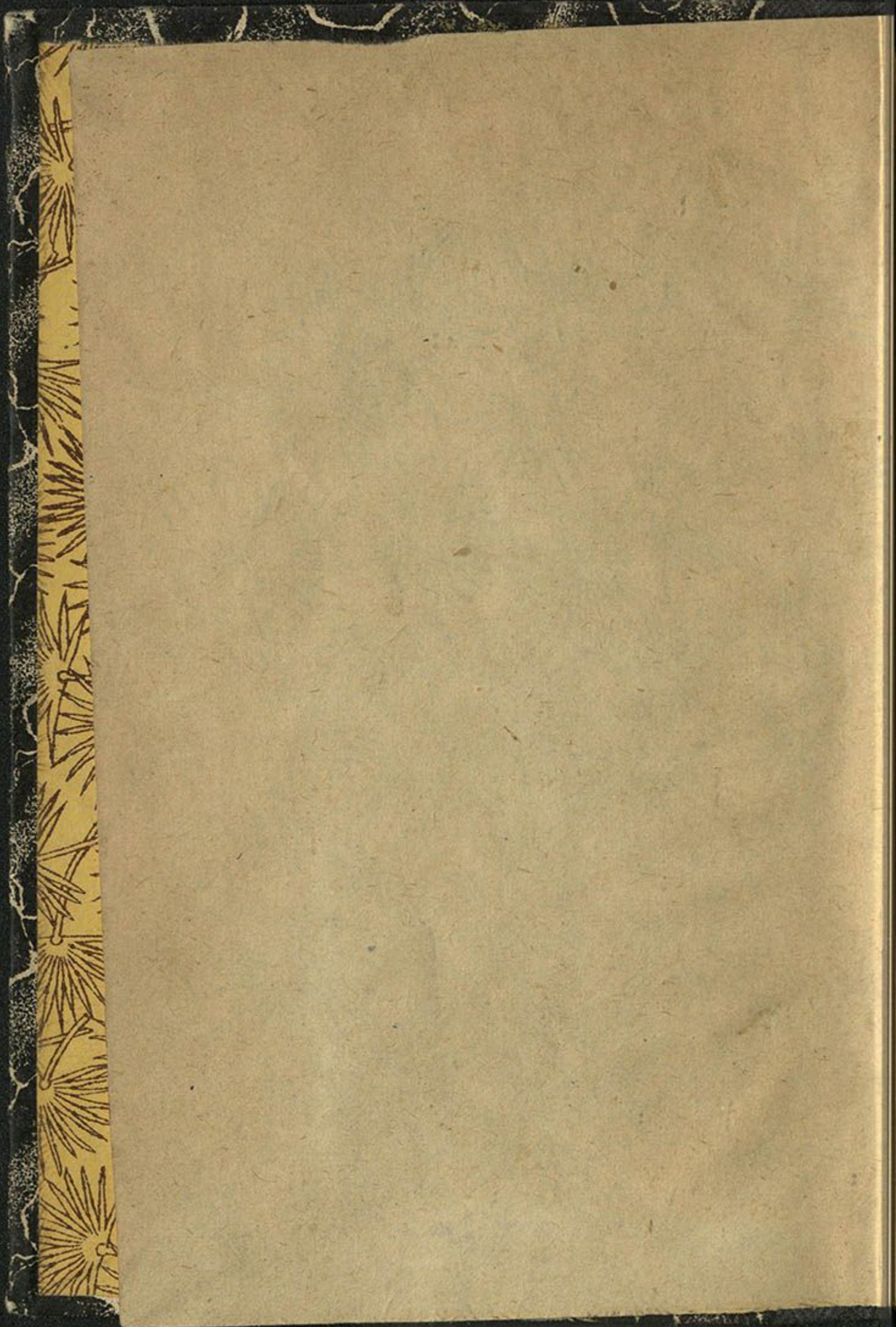
WT, I400

Zalatyja arechi. Kazka.
Mensk-1930 god.

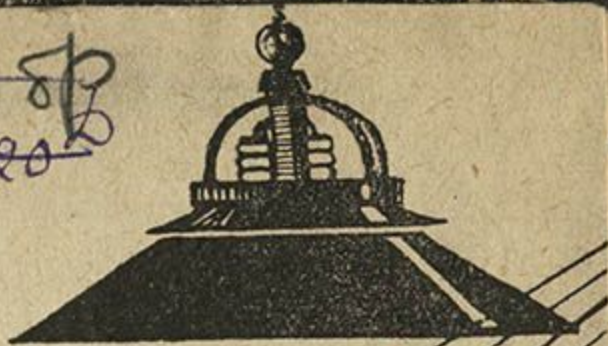
Goldene Nüsse.

Minsk-1930.

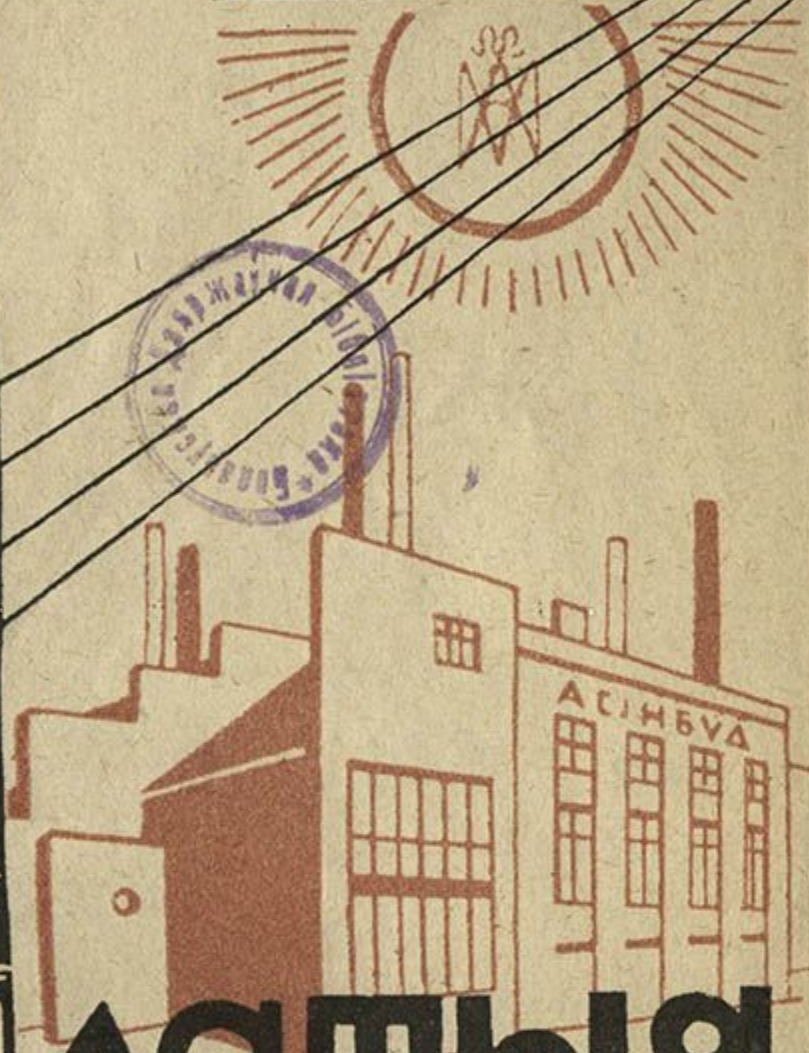

БАС 88
9220

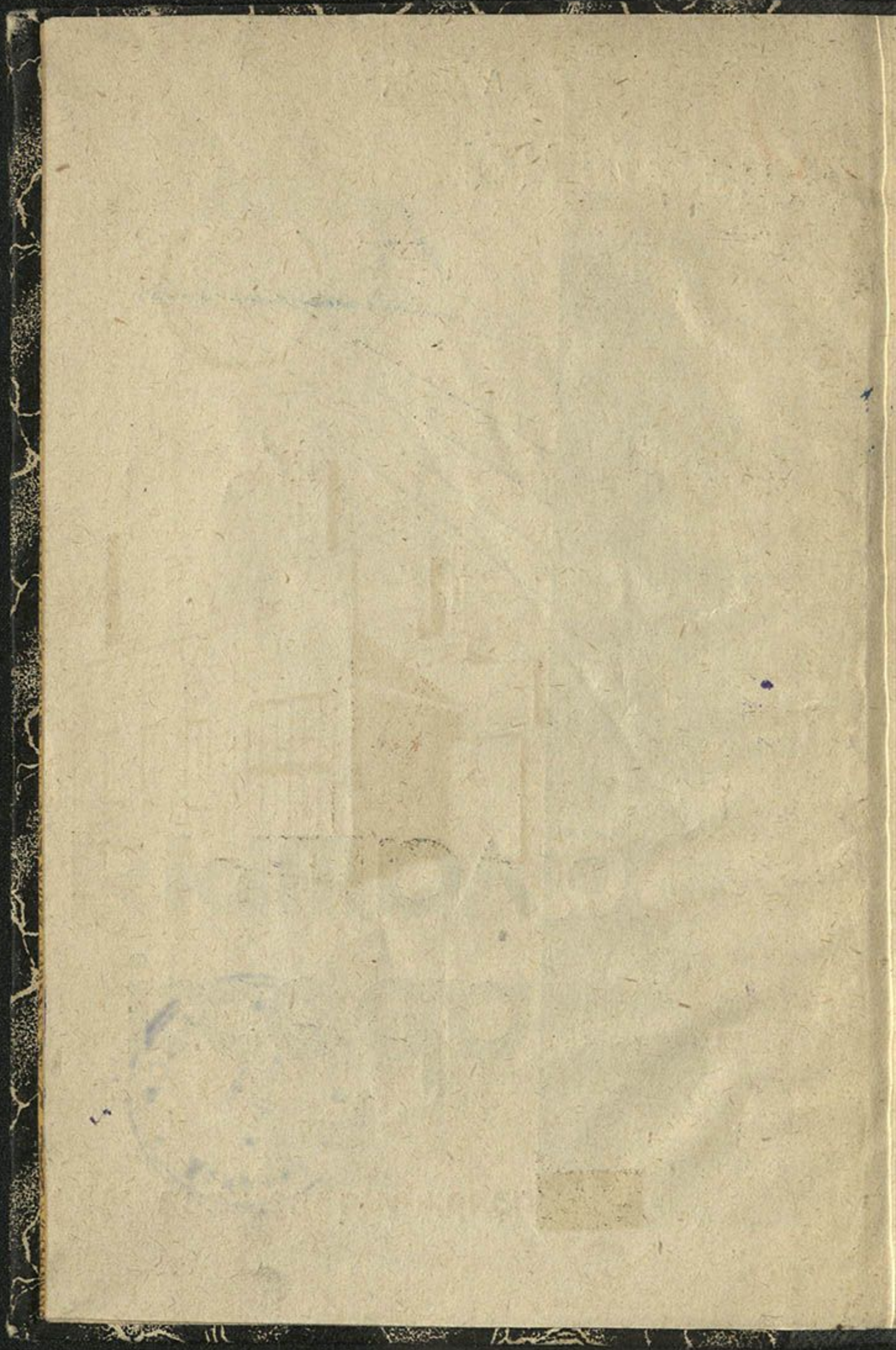
Барашка

Залатыя
арэсі

Бел-дзяржвыдавецтва - 1929

Ба 15822

л. Барашка

1400

ЗАЛАТЫЯ АРЭХІ

Казка

1953 г. Ба 15822

79220

Бел. склад
1994 г.

000540

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА
МЕНСК — 1930

Малюнкi і вокладка

І. Мільчына

042009

Заказ № 84. 5.000 экз. (1/2 ари.). Галоўлітбел № 2692.

Друкарня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

Ад вёскі да вёскі хадзілі шэпты-перашэпты, што ходзіць па сьвеце Блазан, такі абадраны, такі абшарпаны, згаладалы, і дзівы-дзіўныя людзям кажа.

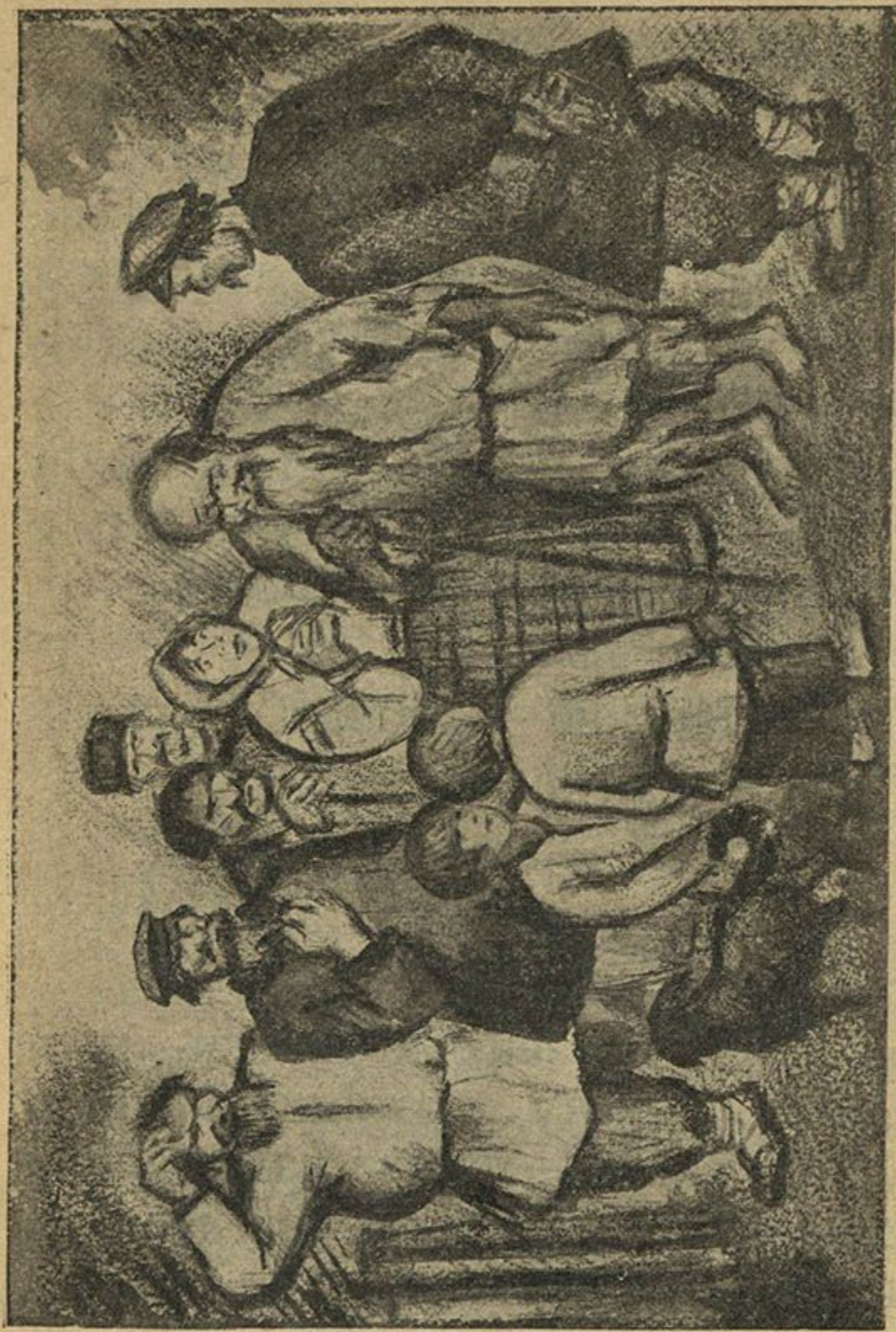
А Блазан той і сапраўды па сьвеце хадзіў, ад вёскі да вёскі, ад сяла да сяла, ад краю да краю. І дзівы-дзіўныя людзям казаў; незразумелыя часам дзівы былі ў Блазна. Адным ён казаў, што ёсьць у цёмных водах мора-акіяну ключы залатыя, якімі можна ваду замкнуць і спыняцца рэчкі срэбнавадзяныя; другім ён казаў, што ў дзікіх лясох-дубровах жывуць людзі-ня-людзі, зьвяры-не-зьвяры,

птушкі-ня-птушкі, і гэтыя людзі-ня-людзі спрытнейшымі за нас будуць, бо хутчэй за зьвера бегачь будуць, хутчэй за птушку лётаць будуць, хутчэй за мужыка працаваць будуць; а трэцім казаў, што да сонца яснага ў блакітным небе далучыцца многа, ой, як многа, сонейкаў, што штоноч асьвятляць і ацяпляць зямліцу нашу будуць, ды людзі ад іх карысьць вялікую мецьмуць: па чатыры ўкосы ды па два жніва.

І хадзілі ад вёсак да вёсак, ад двароў да двароў шэпты-перашэпты тыя, што Блазан той хутка і да нас прыдзе.

— А мо' што цікавае і нам скажа?..—цешыліся мужыкі.

Неяк аднаго разу, калі сонца за лесам схавалася, а жанкі з паншчыны ў двор прышлі ды песьню

Заплакаў, засьмяяўся ды спытаў:— чые вы?..

дажынкавую перад палацам панскім засьпявалі, а дзяўчаты, маладухі вяночкамі пацяшаліся, ні адсюль, ні адтуль, а зьявіўся Блазан той, абшарпаны, абадраны, худы-худзенькі, з кійком у руцэ, босы галалытнік.

Прывітаў мужыкоў, паглядзеў навакол, крутануў кійком, заплакаў, засьмяяўся ды спытаў:

— Чые вы?..

— Панскія!—адказалі мужыкі.

— А пан чый?

— Наш!..—адказалі жанкі.

— Ну, а ты хто такі будзеш, небарака?—спыталі мужчыны.

— Я—Блазан, а завуць мяне Цімох. Захачу, усю зямлю скручу ў рог, захачу—па-над вамі палячу, сакаліны крыльлі думаю набыць, толькі ня ведаю, як тут быць...

— Ха-ха-ха!—сьмяюцца дзяўчаты, маладзіцы: сьмешна стала.

— Вось дзе дурань...

— Я хоць і дурань, як кажаце вы, а ўсё-ж т'кі мы—браты. Я босы, а ў вас адны атосы, а конь у пана, у пана й сала, а ў вас—патала, у вас хлеб ды вада, такая, браткі, яда...

— Глядзі ты, дурань, а праўду кажа!—задаволена сьмяяліся мужыкі. А Блазан жартаваў, сьмяяўся, плакаў і пацяшаўся, дзівыдзівосныя, казкі таемныя сялянам гаварыў.

Было падвечар. Вышла ў той час пані на ганак: жней сустракаць. Глядзіць—мужыкі з Блазна сьмяюцца. Загадала прывесьці яго на яе вочы.

— Блазан, паня наша загадала табе стаць прад паніны вочы!—

так сказалі Блазну паніны паслугачы.

— Ня вельмі ўжо я й ахвоча іду на паніны вочы,—сказаў Блазан мужыкам,—заўтра сустрэнемся...

Кажуць мужыкі: „глядзі ты, Блазан які разумны. Хто-б то ён быў?..“

Прывялі Блазна да пані.

— Што скажаш, дурню?—спыталася паня з ганку.

— Я хоць і дурню, але й паня неразумна!—адпаліў мігам Блазан у паніны вочы, ды як пачне, ды як пачне не па-нашаму пані нештачка гаварыць: дзіва дый годзе!..

А пані пачужацкаму ўмела. Сьпярша й слухаць не хацела, а праз хвіліну—слухае—вушы адарваць ня можа... А Блазан ні то пяе, ні то кажа нештачка мі-

лагучнае: і разумець не разумееш,
а слухаеш і сам.

Выслухала Блазна пані. Накарміць, напаіць ды спаць укладасьці ў пуховай пасьцелі загадала.

Глядзяць мужыкі, дзівяцца, веры не даюць. Што-б то было?

А пасьля ўспомнілі:

— Ці ня той то Блазан да нас прышоў, што па ўсяму сьвету ходзіць?..

Пераначаваў ночку Блазан, ды назаўтра зноў да мужыкоў прышоў казкі дзівосныя пра краіны заморскія казаць (нядзелька была).

Слухаюць мужыкі, дзівяцца, веры не даюць.

А Блазан кажа пра краіны заморскія, пра гарады мармуровыя, пра воды нязьмераныя, пра палаты рымскія—слухаюць мужыкі,

не наслухаюцца, дзівяцца не надзівяцца.

— Ай-яй-яй! Ай-яй-яй! — галовам: ківаюць.

Вазьмі ды спытайся Блазан у мужыкоў раптам:

— Што-б то вы хацелі, людцы мае міленькія?

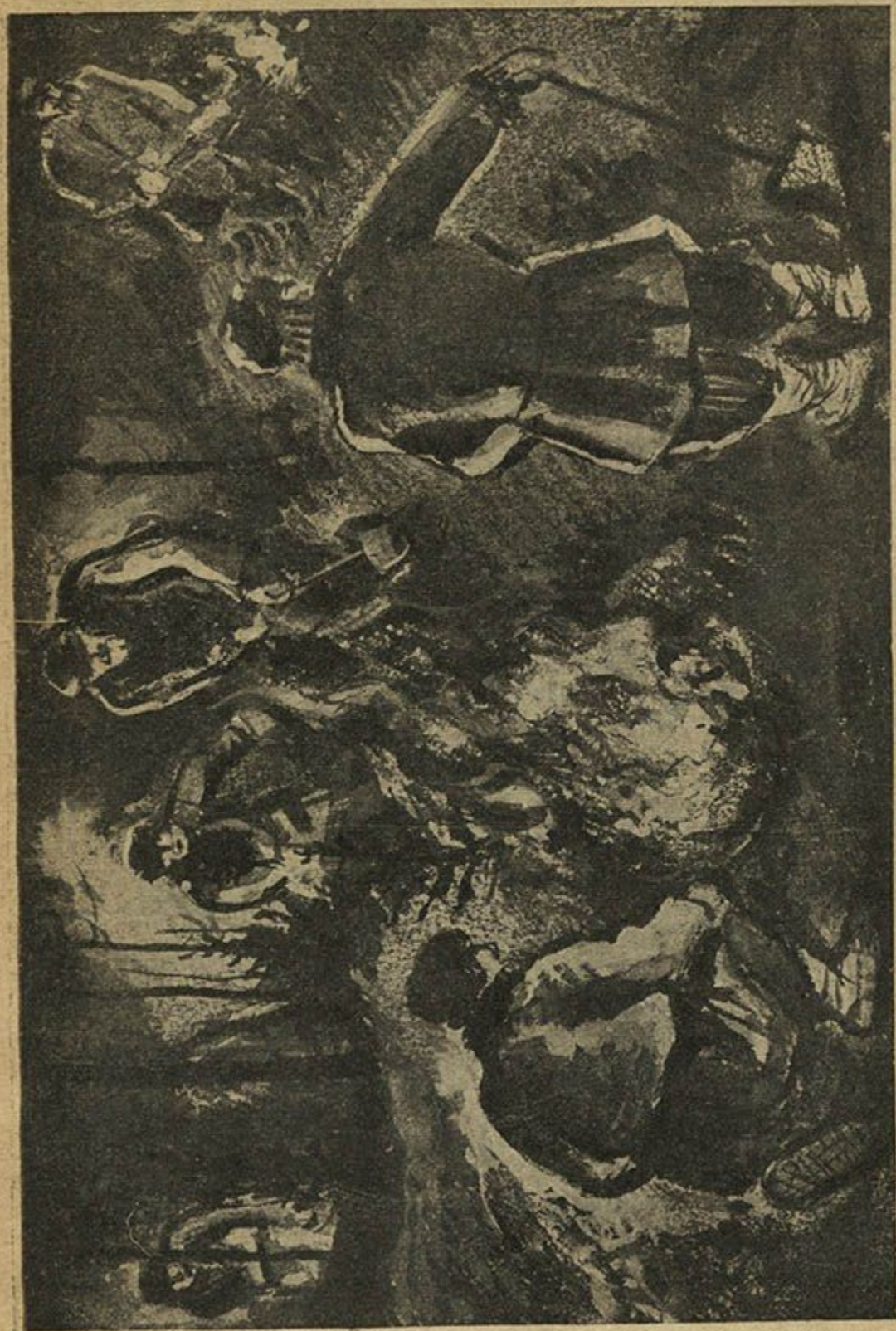
— Што й хацелася, дык перахацелася!.. — адказвалі мужыкі.

— Ведаю. Ведаю, — адказваў Блазан, — волі хацелася...

Дзівяцца мужыкі, скуль гэта Блазан думкі іхнія адгадвае...

— Ці ня той ты Блазан, што па сьвету ходзіш, дзівы-дзіўныя кажаш? — пыталіся мужыкі ў Блазна. — Чулі мы пра такога.

— Казалі, што ты шчасьце раіў мужыкам, можа што і нам парай?!

Ноч у ноч хадзілі мужыкі на балота.

Задумаўся Блазан. Спахмурнеў. Шкада яму нашых мужыкоў стала. Глянуў наўкола — адно балота. „Што гэта параіць-бы?!“

— Золата ёсьць у вашым ба-лоце. Залатыя арэхі. Толькі адшукаеце гэта золата тады, калі ўсе чыста шукаць яго будзеце!..

Сказаў Блазан, разьвітаўся з мужыкамі і зьнік.

Ноч у ноч хадзілі мужыкі на балота — залатых арэшкаў шукаць. Прыдуць на балота — углядаюцца. Бачаць, блішчыць недзе ў глыбіні балота залаты арэшак. Блішчыць, бы золата. Пойдуць да яго — возьмуць у рукі, — ня золата, а трухляк... І пану сказаць баяцца, — што, калі знойдуць!

Лета шукалі — не адшукалі, два шукалі — не адшукалі, тры

шукалі — не адшукалі ані воднага залатога арэшка...

Злююцца адзін на аднаго мужыкі — няма залатых арэхаў. Кінуць хочуць, ды ня ў сіле. Бачаць, адзін пайшоў на балота — ідуць тады ўсе. Што калі знойдуць... А знайсці золата, ой, як хочацца, ды ў пана выкупіць сябе з сямейкай...

А іншы раз пойдзе хто шукаць залатых арэхаў на балоце, так і ня вернецца дамоў — праглынула, тады кажуць, яго балота... Вечны пакой... Так не аднаго мужыка за сасала балота, золата шукаючы.

Расьце слава пра Блазна. Ад вёсак да вёсак ходзяць шэпты-перашэпты, што Блазан самы разумны чалавек на сьвеце.

— Што-б то было? — дзівяцца мужыкі.

— Быць ня можа, каб Блазан няпраўду казаў... Ёсьць у нашым балоце залатыя арэхі, адно толькі не адшукаць...

А пасьяля здагадаліся:

— Блазан-жа казаў, што толькі тады мы адшукаем у балоце золата, калі ўсе чыста шукаць будзем. Мы, вось, самі ўсе на балота ходзім, а пан наш і нагой ступіць пабаіцца, у двары спачывае, а таму і адшукаць золата ня можам...

А сказаць пану баяцца, — што, калі знойдуць?..

І парашылі мужыкі забіць пана.

Але як ты пана заб'еш, калі ў пана з паняй замкі цугальтовыя, завалы сталёвыя — зубамі не перакусіш... Не падступіцца да пана.

Так пана й не забілі. І арэхаў залатых у балоце не адшукалі. Адно толькі казку гэтую пра Блазна склалі, ды з роду ў род, для ўцехі дзіцячай, Блазна ўспаміналі...

— Дый і я, як быў хлапчуком, на балота лётаў — золата шукаць, добра памятаючы дзедаву казку пра залатыя арэхі, пра Блазна. Ды так ўсе чыста з мужыкоў нашых арэхаўскіх золата ў балоце дзецямі шукалі...

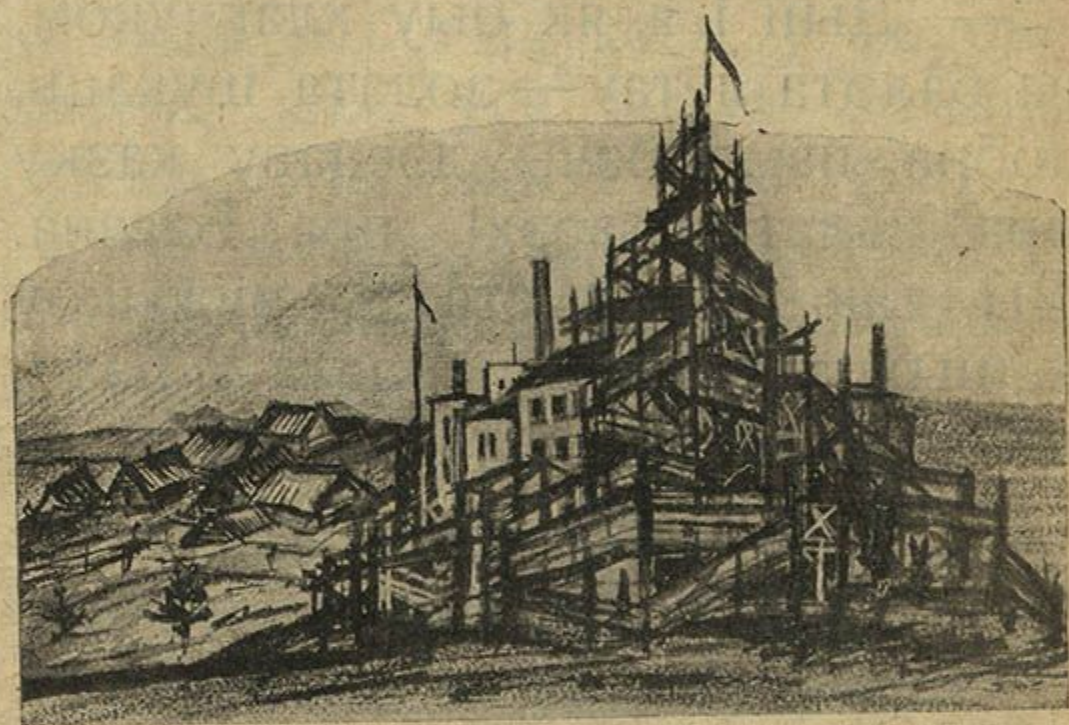
Ад таго, кажуць, і вёска нашая Арэхамі завецца.

У вёсцы Арэхі будуюць вялікую-вялікую Асінаўскую Электрычную станцыю імя таварыша Сталіна. Гэтая станцыя будзе працаваць

на торфе, здабытым з навакольнага арэхаўскага балота.

Ці не адшуканы цяпер блазнавы залатыя арэхі?

Ці не адгадана загадка, што ў балоце ёсьць золата?

1871

✓

Цана 12 кап.

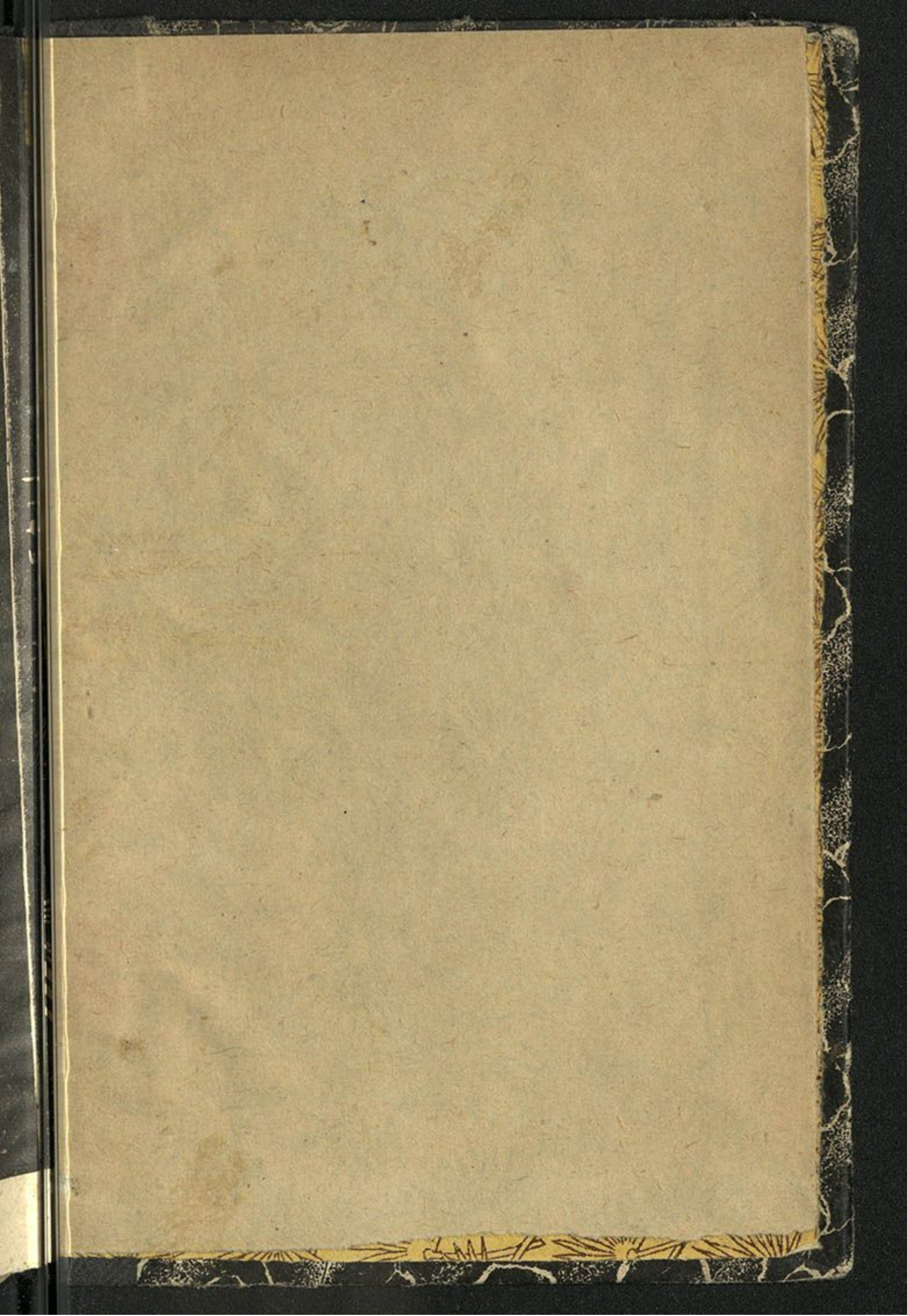
9 64

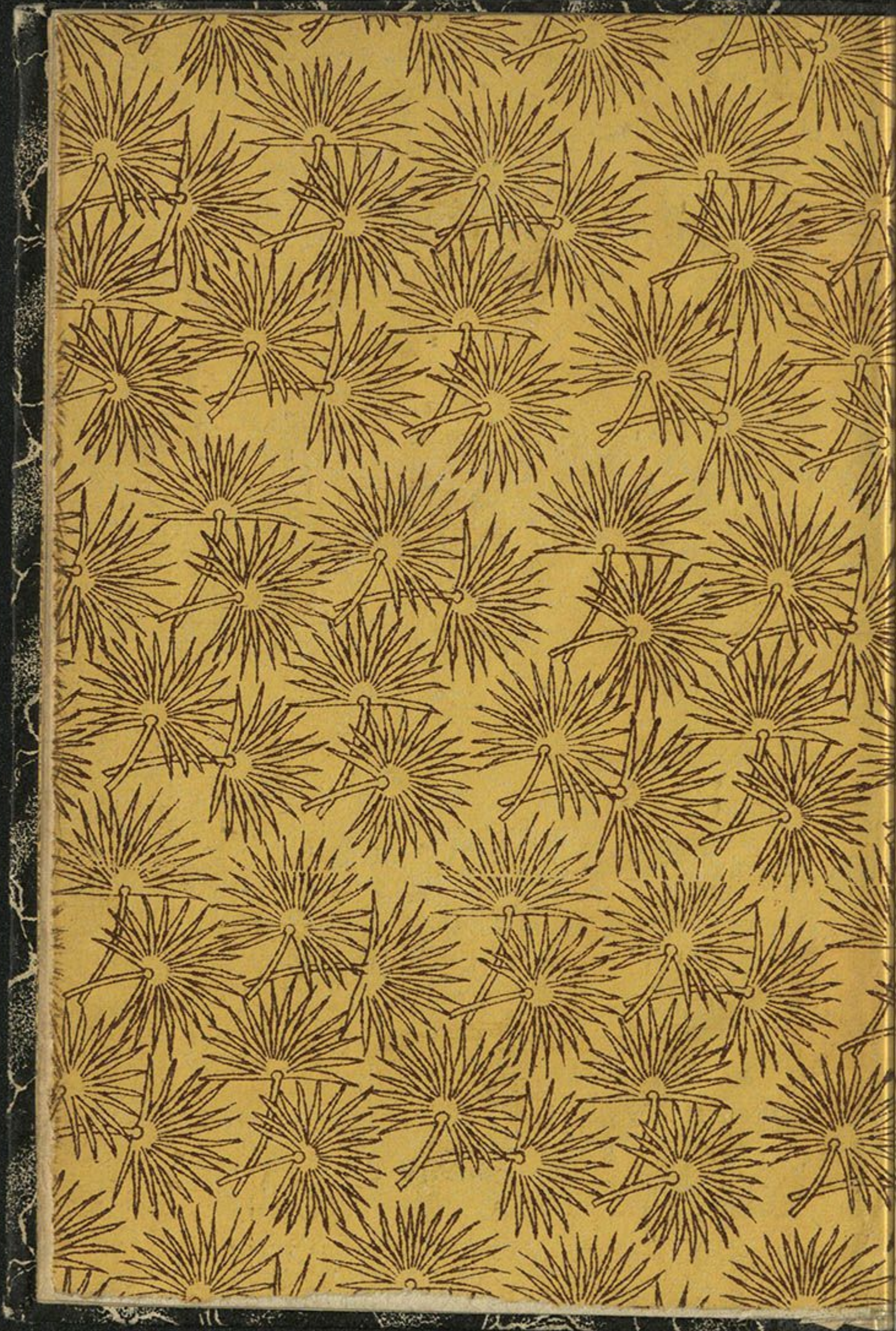
Бел. адд. с.м.
1894

1186

5000/1/2/25000

8000000277 1160

